

Bildande av naturreservatet Båtarna i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området är 161 hektar stort och består av mager naturskogsartad tallhed och myr. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Båtarna
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2030689
Församling/socken	Älvdalen
Naturgeografisk region	32b. Norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter
Fastigheter	Fastighetsreglering pågår
Areal	Total areal: 161 ha Landareal: 158,1 ha Produktiv skogsmark: 57,5 ha

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Syftet med naturreservatet är att bevara den naturskogsartade skogen och de orörda våtmarkerna inklusive områdets särpräglade växt- och djurliv i naturlig utveckling utan att möjligheterna till naturvårdande skogsbruksåtgärder och eventuell naturvårdsbränning inskränks.

Skydda och återställa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter

Syftet är även att genom naturvårdsbränning se till att säkerställa områden som representerar naturliga skogstillstånd där brand är en del av den naturliga dynamiken i ett skogslandskap.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Naturreservatet har även som syfte att, i den mån höga biologiska värden inte påverkas negativt, underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser i ett av människan föga påverkat naturområde.

Syftet ska nås genom*Föreskrifter för området*

- Området undantas från skogsbruk och annan verksamhet som inverkar negativt på områdets livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

Skötsel i enlighet med skötselplan

- Naturvårdsbränning i brandpräglade bestånd.

Skäl för beslut**Prioriterade bevarandevärden***Biologiska värden*

Skogen i Båtarnas naturreservat är till stor del av hög ålder med ringa och försvinnande spår av skogsbruk. Merparten utgörs av tallskog med inslag av mycket gamla trädindivider. I myrkanter växer hänglavrik, naturskogsartad granskog med höga biologiska värden. Varglav växer på gamla talltorrakor i den glesa tallskogen.

Våtmarkerna är helt orörda och utgörs av mjukmattemossar med artfattig, men särpräglad moss- och kärlväxtflora.

Djurlivet omfattar nordligt förekommande arter med goda stammar av skogshönsfågel.

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. Skyddet av skogen i Båtarnas naturreservat är därför ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Kulturbistoriska värden

En fornlämning i form av fångstgropar finns dokumenterad i områdets södra del.

Området har under självhushållningsepoken nyttjats på sedvanligt vis genom fåboddraft och myrslåtter. Talrika spår efter forna tiders dimensionshuggningar påträffas.

Friluftsliv

Båtarna kan erbjuda besökaren en fin upplevelse av gammelskogens skönhetsvärden, förstärkt av de talrika småvattnen och de öppna stormyrarna.

Miljökvalitetsmål

Beslutet att skydda naturreservatet Båtarna bidrar till att uppfylla de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Det främsta hotet mot bevarandevärdena är skogsbruk. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till området värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att området värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken

Planeringsbakgrund

Området var inte känt vid tidpunkten för kommunens översiktsplanering. Det finns av samma skäl inte heller upptaget i länets naturvårdsprogram. Våtmarkerna inom Båtarna har i länets våtmarksinventering bedömts ha högsta värdeklass och ingår i det större våtmarksområdet ”Tennfljot”.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Detsamma gäller för uppföljning av bevarandemål och åtgärder.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
3. framföra motordrivet fordon på barmark, med följande undantag:

- Transportera ut älg, björn, större hjortvilt eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
  - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till länsstyrelsen
4. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
    - Insamling av löst liggande, mindre, torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld.
    - Befintliga sikt- och skjutgator för jaktändamål får underhållsröjas.
  5. gödsla, sprida aska eller använda bekämpningsmedel,
  6. plantera in växter eller djur,
  7. utan Länsstyrelsens tillstånd sprida kalk.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. skötsel genom naturvårdsbränning inom område som framgår av karta, bilaga 3.
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
  - Insamling av löst liggande, mindre, torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld
2. framföra motordrivet fordon på barmark.

Utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter)

Motiv och förtydliganden till föreskrifter

A. I *punkterna A1 - A7; C1 - C3* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I *punkt A3* och *C2* förbjuds framförande av motordrivet fordon i terrängen. Detta är i huvudsak även förbjudet enligt terrängkörningslagen, men förtydligas med denna föreskrift. Föreskriften syftar till att minimera skador på vegetation. Begreppet ”skador” ska i detta sammanhang inte tolkas lika strikt som ”märken”. Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong.

I *punkt A4* förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog inte ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskadorna på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B *Punkterna B 1 – B 3* medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Skötsel genom naturvårdsbränning är nödvändig för att bibehålla vissa naturvärden. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

C *Punkterna under C* inskränker allmänhetens nyttjande av området

C1. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet.

C2. Fordonstrafik på barmark i reservatet skulle utgöra en allvarlig störning och medföra slitageskador. Detta är även förbjudet enligt terrängkörningslagen. Länsstyrelsen bedömer dock att området ligger så till att skotertrafik i nämnvärd omfattning knappast berör reservatet, varför restriktioner i dagsläget inte är nödvändiga.

C3. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Det är tillåtet att tälta i reservatet och att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra grenar och kvistar från marken. Däremot får man t. ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s k lågor.

Ärendets handläggning

Båtarnas naturvärden kom till allmän kännedom först ca 2005 i och med avsättningen av angränsande Flojs naturreservat. I detta skede värderades ett större markområde på Sveaskogs fastighet för att användas som bytesmark med Älvdalens Besparingsskog. Värderaren uppmärksammade då Båtarnas iögonenfallande gamla skog och meddelade Naturvårdsverket och Länsstyrelsen detta, varvid Båtarna efter att naturvärdena hade verifierats kom att undantas från markbytet och istället köptes in av Staten.

Vid remissen har svar inkommit från Älvdalens kommun, SGU och Naturskyddsföreningen i Älvdalen. Samtliga tillstyrker reservatsbildningen, Älvdalens kommun med förslaget att saltstenar ska kunna placeras ut. Beslutet har ändrats i enlighet med detta.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge tillstånd eller dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk.

I den slutliga handläggningen deltog även jurist Gunilla Garbergs, antikvarie Agneta Jonsson, samhällsplanerare Frida Ryhag, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Maria Norrfalk

Lennart Bratt

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Karta över skötselåtgärder
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista: (markägare och sakägare)

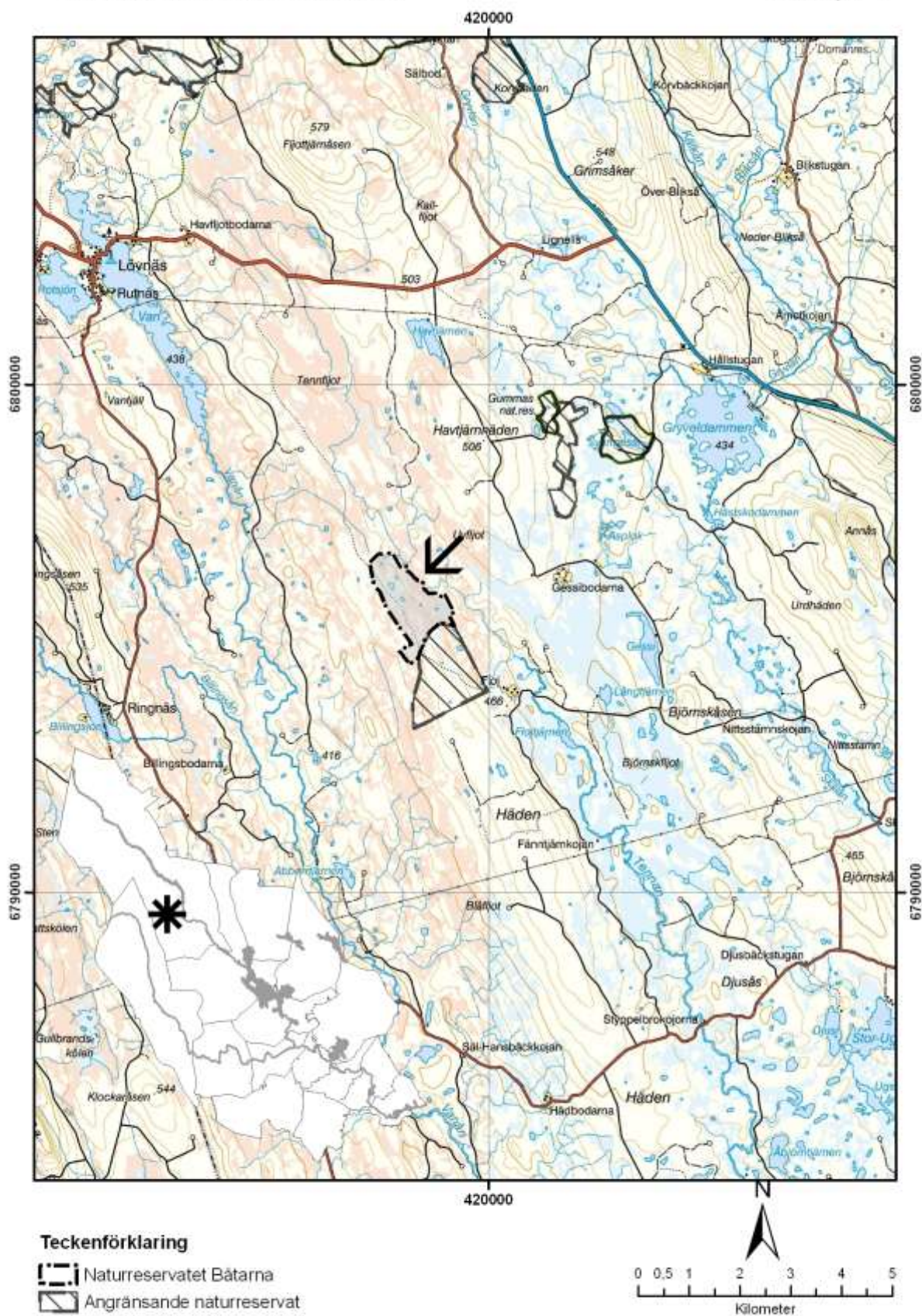
Vanådalens jaktlag, att. Börje Nordin, Åsen 4614, 796 90 Älvdalen
Älvdalens Besparingsskog, Box 65, 796 22 Älvdalen

Kopia för kännedom till:

Älvdalens kommun, Box 100, 796 22 ÄLVDALEN
Skogsstyrelsen Norra Dalarna, Ribbholmsvägen 979631 Älvdalen
Dalarnas Jaktvårdsförbund, Krontallsvägen 10, 791 55 FALUN
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala (Skickas som e-post till sgu@sgu.se, inklusive shapefil)
Dalarnas Ornitologiska Förening med e-post till: Conny Trogen: connytrogen@yahoo.se,
Mats Forslund: forslund.mats@telia.com, Lars Antonsson,
lars.antonsson@erasweden.com
Älvdalens Hembygdsförening, Ribbvägen 4, Rot 79690 Älvdalen
Naturskyddsföreningen i Älvdalen, Isakvägen 29, 796 31 ÄLVDALEN
Rolf Persson, Färjan, Särnavägen 107, 796 90 ÄLVDALEN
Sten Ottosson, Lövnäsvägen 19, 780 69 Sörsjön

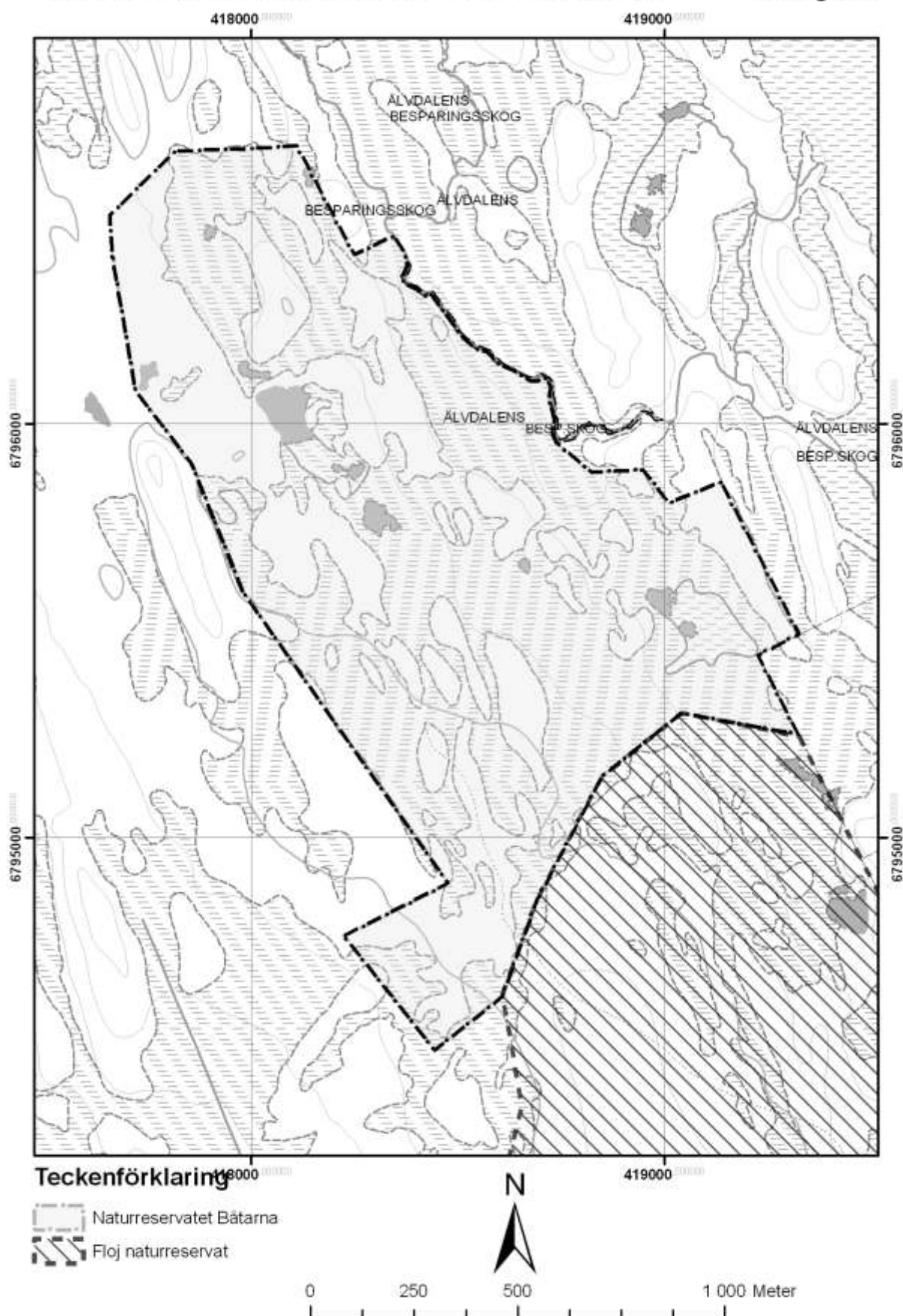
Översiktskarta Båtarna

Bilaga 1

Naturreseptatet Båtarna – Beslutscharta

Bilaga 2

Skötselkarta Båtarna

Bilaga 3

